

men, handen en vingers die tot in het oneindige worden herhaald. Dit laat toe dat medewerkers veel gemakkelijker de strips kunnen uitwerken, maar het leidde tot een grote artistieke verarming. Ook de decors worden veel eenvoudiger en modernistischer. Hierdoor ontwikkelde *Suske en Wiske* zich in de jaren 1960 stilistisch tot een veeleer stereotiepe strip, erg gestroomlijnd en minder gemoedelijk. Ook de andere reeksen vertonen een dergelijke evolutie, waarbij begonnen wordt vanuit de basisstijl uit de jaren 1947-1952, maar die zeer snel evolueert naar een meer stereotiepe weergave. Bij *De Rode Ridder* (vanaf 1959) blijft die basisstijl gehandhaafd in de eerste 10 albums, maar is die duidelijk uitgebreid met de mogelijkheden van een groter realisme en een virtuoos weergeven van beweging, bijvoorbeeld in gevechten en de talloze varianten van de loop van de paarden met of zonder ruiters (in galop, steigerend enz.) en de zwierige weergave van kleding. Ook de spinoff-strip *Jerom* maakt zo'n snelle evolutie door, van de nog onbehouwen figuur tot de atletische superman in nauwelijks enkele albums. Het is vanuit deze stilistische benadering dat strippenmakers de oude verhalen van Vandersteen veel hoger taxeren dan de albums uit de periode van de Studio. Vandersteen zelf heeft zich altijd tegen die kritiek verzet. Mogelijk was dat in het belang van zijn studio, want hijzelf moet de artistieke telgang nog wel het diepst hebben gewaargeworden.

Zijn hele leven bedacht Willy Vandersteen nieuwe stripreeksen, en trad hij adviserend op bij de series die hij aan zijn medewerkers overgelaten had. Het strip-tekenen verveelde hem nooit; het zat in zijn genen, en maakte deel uit van zijn leven. In 1985 lanceerde hij een nieuwe zeer gedetailleerde reeks *De Geuzen*. De tekeningen maakte hij tot aan zijn overlijden allemaal zelf. In het rustige en natuurrijke Kalmthout legde Willy Vandersteen zich ook toe op het fotograferen en schilderen van aquarellen. Tijdens zijn leven werd hij herhaaldelijk gehuldigd, werden er in diverse steden en gemeenten tentoonstellingen aan hem en zijn werk ingericht, verschenen er speciale postzegels en boeken over zijn werk. In

Kalmthout bestaat er een acht kilometer lang Vandersteenpad.

Na een kortstondige ziekte overleed Willy Vandersteen op 28 augustus 1990. Zelf zei hij over zichzelf: „Alles wat ik heb kunnen doen, is te danken aan een ingeboren fantasie en aan de Antwerpse humor, die voor mij een van de belangrijkste levens-elementen is geweest”.

Zijn archief wordt bij de familie bewaard. Een ander deel bevindt zich bij Standaard Uitgeverij. Ook het AMVC-Letterenhuis in Antwerpen bezit een rijke collectie Vandersteeniana. Veel uniek archiefmateriaal berust in handen van enkele privé-verzamelaars.

Lit. : E. DURNEZ, *Ik vier het elke dag... : Willy Vandersteen 65*, Antwerpen, 1978; — D. DE LAET, Willy Vandersteen : de man die zijn volkje leerde lachen, in : *Vlaamse Toeristische Bibliotheek*, 288, 1982; — K. DE DECKER, Het anonieme stripverhaal van Willy Vandersteen : architectuur en stripverhaal, in : *Vlaanderen*, 35/4, 1986, 218; — H.-F. JESPERS, De duizend-en-één nachten van Willy Vandersteen, in : *Diogenes*, 7/4, 1991, 21-30; — RENAUD, Willy Vandersteen : een oeuvre, in : *Diogenes*, 7/4, 1991, 31-39; — P. VAN HOOYDONCK, Willy Vandersteen : de Breugel van het beeldverhaal. *Biografie*, Antwerpen, 1994; — P. DE RYCK, Willy Vandersteen : van Kitty Inno tot De geuzen : bibliografie, Antwerpen, 1994; — P. LEFEVRE, Het lustige lustrum : 50 jaar *Suske en Wiske*, in : *Ons Erfdeel*, 38/2, 1995, 220-227; — P. VAN HOOYDONCK, *Suske en Wiske 50 jaar*, Antwerpen, 1995; — R. DE RYCK, *Van glimlach tot schaterlach : humor bij Vandersteen*, Antwerpen, 1996; — L. GUILLAUME, Willy Vandersteen : de interviews — de foto's, Antwerpen, 2005; — R. GROSSEY, *Studio Vandersteen : kroniek van een legende*, Roeselare, 2007; — R. DAENEN, *Een kleine geschiedenis van de strip*, in : *Volkskunde*, 111/3, 2010, 273-298; — De avonturen van Willy Vandersteen : 65 jaar *Suske en Wiske*, in : *Knack*, 7 oktober 2010 (speciaal nummer); — J. FRANCKEN, *100 Jaar Willy Vandersteen : striproute 2013*, Antwerpen, 2013; D. DE LAET, *Er was eens Willy Vandersteen*, ter perse, 2014.

Pieter Jan VERSTRAETE
m.m.v. Hans ROMBAUT

VERGOTE, Jozef, classicus, hoogleraar.

Jozef Vergote is geboren in Gent op 16 maart 1910, als enige zoon van Antoon Vergote, juwelier (1884-1920), en Georgina van Lancker (1879-1963); hij had twee jongere zussen, Marie-Louise en Helena. Hij was gehuwd met Marguerite-Marie Devianne (geboren in Roubaix 1920). Ze hadden vijf kinderen : Annick, Christine, Marie-Dominique, Paul en Pierre. J. Quaegebeur (*NBW*, dl.

Jozef VERGOTE.

XXI, 905) was de zoon van zijn zus Helena. Hij bleef wetenschappelijk actief tot 1985, toen hij door een trombose werd getroffen. Hij overleed in Leuven op 8 januari 1992.

Vergote liep school aan het St.-Jozefs-college te Tielt. Hij bleef zijn hele leven nauw verbonden met zijn thuisstad Tielt, o.a. als lid (en later erelid) van de Tieltsse studentenclub. Vanaf 1928 studeerde hij aan de universiteit van Leuven klassieke talen en egyptologie. Na zijn licentie (over het koine Grieks van Egypte, onder leiding van H.-Th. Lefort in 1932) specialiseerde hij in Parijs (1934), Berlijn (Sethe, Grapow en Anthes voor Egyptisch, C. Schmidt voor Koptisch, W. Schubart voor Griekse papyrologie; 1934-1937) en Rome (1937-1938). In het Berlijn van de Nazitijd woonde hij in het Hegelhuis, waar hij vriendschap sloot met T.W. Thacker, later professor in Durham. Na de oorlog namen ze opnieuw contact op en Thacker werd buitenlands lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten in 1966; Vergote schreef een in memoriam voor hem in het Jaarboek van 1984, 284-

286. Vanaf 1938 doceerde Vergote in Leuven Koptisch (als opvolger van Lefort) en Egyptisch, vanaf 1939 ook papyrologie, Griekse grammatica en Griekse auteurs: later komen daar nog Byzantinistiek en Oosterse paleografie bij. Hij werd gewoon hoogleraar in 1943. Van 1962 tot 1968 was hij directeur van het Oriëntalistisch Instituut (toen nog tweetalig) en van 1974 tot zijn emeritaat in 1978 hoofd van het departement oriëntalistiek aan de KU Leuven. Hij behoorde jarenlang tot de redactie van de tijdschriften *Ancient Society*, *Orientalia Lovaniensia Periodica* en *Chronique d'Egypte* (waar hij de Koptische sectie leidde van 1941 tot 1990).

Na de splitsing van de Leuvense Universiteit in 1968 bleef Vergote lid van de UCL. Dit was mogelijk omdat de voertaal in de familie Frans was (zijn Franse vrouw leerde nooit Nederlands). Hij werd lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten in 1955 en publiceerde meerdere brochures in de *Mededelingen* van de Academie. In 1978 werd hij doctor honoris causa in Montpellier, op voorstel van F. Daumas, die hij zelf had voorgesteld als buitenlands lid van de Kon. Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Hij was grootofficier in de Leopoldsorde en in de Kroonorde.

Hij publiceerde meer dan 150 artikels en boeken, met specialisatie Egyptische taalkunde. In zijn *Grammaire copte*, vier volumes verschenen in 1973 en 1983, met strenge scheiding tussen diachronisch (van oud-Egyptisch naar Koptisch) en synchronisch deel verwerkte hij veel van zijn vroegere publicaties, o.m. over de Semitische wortels van de Egyptische taal, vooral van het werkwoordsysteem, en de vocalisatie van het Egyptisch. Dit werk was gebaseerd op een grondige kennis van diverse Semitische talen en van de nieuwste linguïstische theorieën, zoals blijkt uit zijn bijdrage tot het verzamelwerk *Current Trends in Linguistics* (1970). Op het gebied van de papyrologie was hij de hoofdauteur van het *Papyrologisch Handboek*, waarin voor het eerst Griekse, demotische en Koptische papyri op gelijke hoogte worden behandeld (1942); ook zijn vroegste studies over de Griekse

koine hadden met papyrologie te maken. Zijn interesse voor de vocalisatie van het oude Egyptisch (het hiërogliefenschrift noteert de klinkers niet) leidde tot studies over antroponymie en toponymie, o.m. de transcriptie van Egyptische persoonsnamen en plaatsnamen in Griekse papyri. Van 1952 tot 1971 verzorgde hij de rubriek over Egyptische onomastiek in het Leuvense tijdschrift *Onoma*. Hij combineerde zijn kennis van Grieks, Hebreeuws en Egyptisch in zijn werk over de Egyptische achtergrond van de patriarch Jozef in het Genesisverhaal. Zijn interesse voor de hiëroglifica van Horapollon, een Grieks werk dat tot de tijd van Champollion de basis vormde voor de studie van het hiërogliefenschrift resulteert uit diezelfde meertalige benadering. Zijn belangstelling voor het Koptisch beperkte zich niet tot de taal. Zo schreef hij over de Koptische literatuur, over het manicheïsme in Egypte en redigeerde hij het artikel *Folterwerkzeuge* voor het prestigieuze *Reallexikon für Antike und Christentum* (1969). Op uitzondering na van het *Papyrologisch Handboek* (met W. Peremans) en een studie over Horapollon (met B. Van de Walle) schreef hij steeds alleen. Zijn enige doctoraatsstudent was Jan Quaegebeur. Zijn hele carrière heeft Vergote zich actief ingezet om de interesse voor het oude Egypte levendig te houden, met praatjes voor de radio, groepsreizen naar Egypte en publicaties in het Nederlands, o.a. een monografie over de Egyptische godsdienst en de redactie van het Egyptologische gedeelte van het *Woordenboek der Oudheid* (1965-1985). Hij werkte ook mee aan de *Moderne Encyclopedie der Wereldliteratuur* met bijdragen over de Egyptische en Koptische literatuur (1965-1967) en aan de *New Catholic Encyclopedia*.
Voornaamste publicaties: *Papyrologisch Handboek, Philologische Studiën*, (Teksten en verhandelingen, 2de Reeks, 1), Leuven, 1942 (i.s.m. W. Peremans); — Traduction des „Hiëroglifica“ d’Horapollon, in: *Chronique d’Egypte*, 18, 1943, 38-89 en 199-239, met addenda in: *Chronique d’Egypte*, 22, 1947, 251-259 (i.s.m. B. Van de Walle en J. Janssen); — Onderzoek naar de grondslagen van de algemene grammatica. De rededelen, in:

Mededelingen Koninklijke Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten, Klasse der Letteren, 13/2, Brussel, 1951; — Les noms propres du P. Bruxelles Inv. E. 7616. Essai d’interprétation, in: *Papyrologica Lugduno-batava*, 7, Leiden, 1954; — Joseph en Egypte. Génèse chap. 37-50 à la lumière des études égyptologiques récentes, in: *Orientalia et Biblica Lovaniensia*, 3, Leuven, 1959; — La notion de Dieu dans les livres de sagesse égyptiens, in: J. LECLANT ed., *Les sagesse du Proche-Orient ancien*, (Bibliothèque des Centres d’Etudes Supérieures Spécialisés), Parijs, 1963; — De verhouding van het Egyptisch tot de Semietische talen/Le rapport de l’égyptien avec les langues sémitiques, in: *Mededelingen Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, Klasse der Letteren*, 27/4, Brussel, 1965; — Folterwerkzeuge, in: Th. KLAUSER e.a. edd., *Reallexikon für Antike und Christentum*, Lieferung 57, Stuttgart 1969, 112-141; — Egyptian, in: Th. SEABOCK ed., *Current trends in Linguistics*, vol. 6: *Linguistics in South West Asia and North Africa*, Den Haag; Parijs, 1970, 531-557; — De godsdienst van de Egyptenaren, in: G.F.J. BOURTIUS ed., *De godsdiensten der mensheid*, Roermond, 1971; — *Grammaire copte*, 4 volumes, Leuven 1973 en 1983.

Bronnen & Lit.: BRUSSEL, KVAB, Archief: dossiers van de leden; — LEUVEN, Universiteitsarchief KULeuven, PU/Vergote; — H. HAUBEN, *Alumni Leuven*, 10/3, 1979, 16-18; — E. VAN ’T DACK, *Jaarboek 1992 van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België*, Brussel, 1992, 327-333; — P. NASTER, H. DE MEULENAERE, J. QUAEGBEUR edd., *Miscellanea in honorem Josephi Vergote*, (*Orientalia Lovaniensia Periodica*), 6/7, 1975-76, met korte biografie door P. NASTER (5-9) en bibliografie tot 1975 door J. QUAEGBEUR (11-20); latere bibliografie door J. QUAEGBEUR in: *Orientalia Lovaniensia Periodica*, 23, 1992, 5-13; — P. SWIGGERS, *Orbis*, 35, 1988-1990, 354-357; — M. HEERMA VAN VOSS, *Phoenix*, 38, 1992, 2-3; — A. MEKHITARIAN, Jozef Vergote, in: *Chronique d’Egypte*, 68, 1993, 5-8; — J. RIES, *Acta Orientalia Belgica*, 11, 1998, x-xiii; — W. CLARYSSE, Vriendschap in tijden van cholera, in: *Ex Officina. Nieuwsbrief van de vrienden van de universiteitsbibliotheek*, 21, 2008, 4-5; M.L. BIERBRIER, *Who was who in Egyptology*, Londen, 2012, 555.

Willy CLARYSSE